

En liesmed med andlig resning

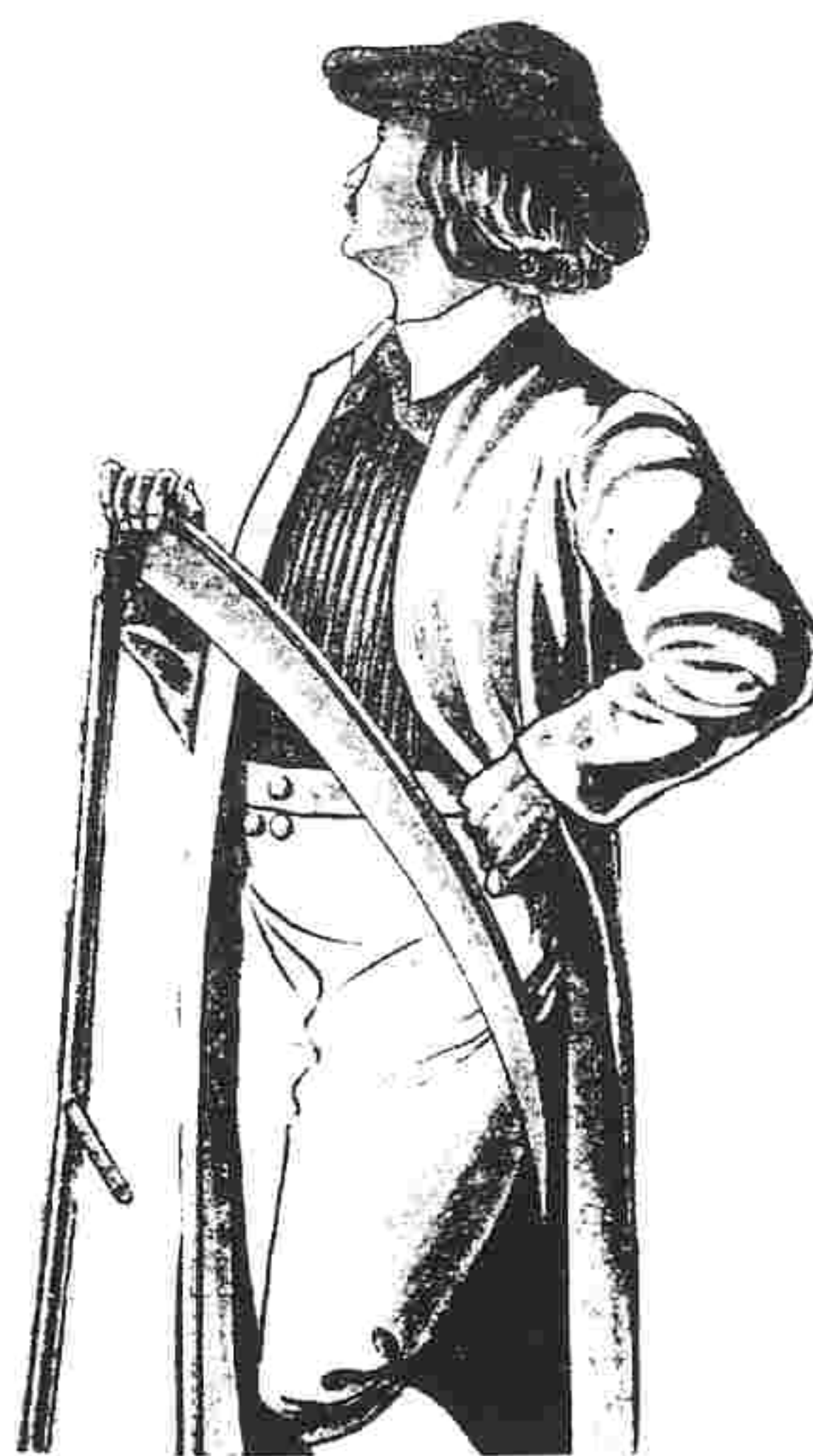
Smeden Per Johan Persson är på väg nerför Skrukegatan från sitt hem Smedsjötorp strax bortom Östansjö gård. Vart är han på väg och vad för han med sig?

Se'n lärotiden, kanske hos de mångkunniga Lerbäckssmederna, har han under vinterhalvåret i sin smedja tillverkat sådana liar som bättre än alla andra lämpade sig för det svårslagna starrgräset på de ännu inte torrlagda Kvismareängarna. Det var därifrån bönderna i de stora Sköllersta- och Askersbyarna hämtade en stor del av vinterbehovet för sin kreaturshållning. Östansjösmén som han vanligen kallades var nu alltså ute på försäljningsresa. Det var 150 år sedan och långt framåt som Per Johan Persson kom att bli ett vida känt begrepp i Östernärkesbygden. i Sméns sortiment ingick också skärar och skridskor, de sistnämnda för Viningarnas behov.

Men det var inte endast det materiella behovet Östansjösmén sökte tillfredsställa hos Östernärkingarna. Han kom allteftersom att bli något av predikant eller kolportör. Den tid då Östansjösmén var verksam med tillverkning av liar och andra nyttigheter under flera decennier sammanföll till stor del med den baptistiska väckelserörelsens framstormande i bygden. Den ena baptistförsamlingen efter den andra bildades och kapell och bönhus växte upp, bl a i Testa med utpost i Boängen.

Per Johan Persson föddes 1810 i Nedre Skruke, blev gift med Fiskingeflickan Anna, var till sin bortgång bosatt vid Smedstorp under Östansjö. Förutom sin yrkesskicklighet hade han tillägnat sig läs- och skrivkunnighet, något som inte

varsåvanligt på den tiden. I många stycken kom han följaktligen att bli präst och klockare i sin hemförsamling Sköllersta till stor hjälp. då barnen skulle gå och läsa, vid giftermål och dödsfall. Östansjö rote var stor och mycket folkrik och smén fick säkerligen ställa upp i många andra sammanhang också.

I sin verksamhet som lieförsäljare i en stor bygd och genom kontakten med prästerskapet kom Östansjösmén snart i förbindelse med den framryckande baptiströrelsen. Han måste ha påverkats. I en av hans biblar, i min ägo, har han själv skrivit att han var "född för andra gången i Asker 1856". Helt naturligt ställer man sig frågan, om han blev baptist eller om han förblev sin församlingskyrka i Sköllersta trogen.

Prästerskapet var säkerligen mycket angeläget att ha kvar den skriv- och läskunnige Östansjösmén på "sin sida" i en synnerligen brydsam situation. Det var ju till stor del bland skogsbygdens folk som väckelsen stormade fram kraftigast. Som uppskattning för sin medhjälp till präst och klockare i Sköllersta fick Östansjösmén en gång den sällsynta ynnesten att från predikostolen få förkunna Guds ord.

Under sina försäljningsfärder som sträckte sig bort till Hampetorp och Vinön samlade Per Johan Persson under kvällstunderna i någon bondes storstuga ofta en stor skara människor, som lyssnade till hans utläggningar om den rätta tron, som just i dessa trakter och i dessa svåra brytningstider var föremål för diskussioner och dispyter.

Östansjösmén Per Johan Persson var en lättsam, vänlig och språksam man och var säkerligen välkommen i bondehemmen i bygden söder om Kvismaredalen. Hans verksamhet som tillhandahållare av behövliga verktyg och som religiös förkunnare var utan tvekan mycket uppskattad.

Mårten Lindqvist
(dotterdotterson till Per Johan Persson)

Medlemsbladet utges av Sköllersta Hembygdsförening

Ansvarig redaktion:

Curt Fröberg, Testa, 690 72 Sköllersta, Tel 019-23 04 76

Lars-Erik Holmstrand, Testavägen 13, 690 72 Sköllersta, Tel 019-23 07 39